

Patroni roku 2024

Wybrani przez Sejm i Senat RP

Patroni wybrani przez Sejm RP

Marek Hłasko – 90. rocznica urodzi

Antoni Baraniak – 120. rocznica urodzin

Romuald Traugutt – 160. rocznica urodzin

Wincenty Witos – 150. rocznica urodzin

Kazimierz Wierzyński – 130. rocznica urodzin

Melchior Wańkowicz – 50. rocznica śmierci

Teodor Tomasz Jeż – 200. rocznica urodzin

Rodzina Ulmów – 80. rocznica śmierci

Rok Polskich Olimpijczyków – 100. rocznica zdobycia pierwszych medali

PATRONI ROKU 2024
ustanowieni przez Senat RP

Patroni wybrani przez Senat RP

Witold Gombrowicz – 120. rocznica urodzin

Czesław Miłosz – 20. rocznica śmierci

Wincenty Witos – 150. rocznica urodzin

Władysław Zamojski – 100. rocznica śmierci

Rok Edukacji Ekonomicznej - 100. rocznica reform Władysława Grabskiego

Co roku Sejm i Senat RP wybierają patronów na kolejny rok. Najczęściej są to zasłużone osoby, których okrągła rocznica urodzin lub śmierci przypada w danym roku. Swoich patronów wybierają także sejmiki wojewódzkie. Wśród nich są ludzie kultury.

Marek Hłasko (1934 – 1969) – pisarz i scenarzysta filmowy. Jest autorem takich dzieł jak „Pierwszy krok w chmurach”, „Ósmy dzień tygodnia”, „Następny do raju”, „Palcie ryż każdego dnia”. W tym roku przypada 90 rocznica urodzin artysty, o którym w uchwale Sejmu napisano: „Marek Hłasko był pisarzem, który potrafił nasycić banalne motywy i tematy zaczerpnięte z potocznego życia głęboką treścią egzystencjalną. Dzięki temu Jego twórczość ma wymowę uniwersalną. Swą bezkompromisowością, także wobec komunistycznej rzeczywistości, przyciągał do siebie pokolenia młodych ludzi z różnych zakątków świata”.

Antoni Baraniak – polski duchowny rzymskokatolicki, salezjanin, kapelan i sekretarz prymasów Polski Augusta Hlonda oraz Stefana Wyszyńskiego, biskup pomocniczy gnieźnieński w latach 1951–1957, arcybiskup metropolita poznański w latach 1957–1977. Pośmiertnie odznaczony Orderem Orła Białego.

Romuald Traugutt ps. „Michał Czarnecki” – polski generał, dyktator powstania styczniowego, wcześniej naczelnik wojenny powiatu kobryńskiego.

Wincenty Witos – polski polityk, działacz ruchu ludowego, trzykrotny premier Rzeczypospolitej Polskiej. Od 1895 w Stronnictwie Ludowym, w latach 1908–1914 poseł do galicyjskiego Sejmu Krajowego, od 12 kwietnia 1908 do 28 lipca 1931 wójt Wierzchosławic.

Kazimierz Wierzyński (1894 – 1969) – poeta, prozaik, eseista. W bieżącym roku przypada 130 rocznica urodzin artysty, który był jednym z twórców grupy literackiej Skamander. W uchwale sejmowej przypomniano, że „właściwym debiutem poetyckim Wierzyńskiego był tom wierszy ‘Wiosna i wino’, który ukazał się w 1919 r. i został uznany za jeden z najradośniejszych zbiorów poezji w polskich dziejach.” Podkreślono, jak bardzo znacząca była jego pasja sportowa. „Redagował pismo »Przegląd Sportowy«, a w 1928 r. za tom »Laur olimpijski« otrzymał złoty medal na konkursie literackim IX Letnich Igrzysk Olimpijskich w Amsterdamie. Niesamowity jest jego opis wyczynów hiszpańskiego bramkarza Zamory i reakcji kibiców w wierszu »Match footballowy«”.

Melchior Wańkowicz (1892 – 1974) – to jeden z najwybitniejszych polskich dziennikarzy w historii. W 2024 roku przypada 50. rocznica jego śmierci. Pierwsze tomy reportaży i wspomnień („W kościołach Meksyku”, „Szczeniące lata”, „Opierzona rewolucja”) wydał w okresie międzywojennym. Podczas II wojny światowej pracował jako korespondent wojenny przy II Korpusie Polskim gen. Władysława Andersa, bezpośrednio po wojnie wydał swoją najbardziej znaną książkę – „Bitwę o Monte Cassino” – dzieło o największej bitwie tego korpusu w 1944 roku. „Nazywany ojcem reportażu, wypełniał znakomicie to, co składa się na misję dziennikarską: opisując rzetelnie rzeczywistość, służyć wspólnocie” – napisano w uchwale. – „Jego artykuły i książki dotyczą najważniejszych dla niej doświadczeń i chwil. Przyszło mu tworzyć w wieku kataklizmów, jakich doświadczył nasz naród, ale i w epoce odzyskanego państwa i kształtowania na nowo polskiego świata. Opisując go – z wielką siłą talentu reportażysty – dawał świadectwo, relacjonował, często na bieżąco, losy narodu. Pisząc »Sztafetę«, »Dzieje rodziny Korzeniewskich«, »Westerplatte« czy »Bitwę o Monte Cassino«, miał świadomość, że czyni to zarówno dla współczesnych, jak i dla potomnych.”

Zygmunt Miłkowski (1824 - 1915) – znany też pod pseudonimem Teodor Tomasz Jeż. W 2024 roku obchodzimy 200. rocznice urodzin twórcy określonego przez posłów jako „żołnierza i pisarza, wytrwałego działacza niepodległościowego, twórcę idei obrony czynnej i skarbu narodowego”. Miłkowski należy do najpłodniejszych polskich pisarzy – poza utworami publicystycznymi pozostawił 80 powieści (ich liczbą ustępował tylko Kraszewskiemu). Jako powieściopisarz debiutował utworem „Wasył Hołub”, opublikowanym w 1858 w „Dzienniku Literackim”. W powieściach Miłkowskiego objawiło się jego zainteresowanie obyczajem i kulturą chłopską.

Błogosławieni i miłosierni - **Rodzina Ulmów** z Markowej

Józef i Wiktoria Ulmowie oraz ich dzieci byli rodziną, pochodzącą z podkarpackiej wsi Markowa, w powiecie łańcuckim. To polscy bohaterowie, Sprawiedliwi wśród Narodów Świata, zamordowani przez niemiecką żandarmerię za pomoc Żydom udzielaną im podczas II wojny światowej. Wkrótce zostaną błogosławionymi Kościoła katolickiego.

W 2024 r. minie **100 lat od zdobycia pierwszych medali olimpijskich przez polskich sportowców.**

W niedzielę 27 lipca 1924 r. na VIII Letnich Igrzyskach Olimpijskich w Paryżu drużyna kolarzy torowych w składzie: Józef Lange, Jan Łazarski, Tomasz Stankiewicz i Franciszek Szymczyk zdobyła srebrny medal. Polacy w wyścigu na dochodzenie na 4000 m przegrali jedynie z Włochami. Tego samego dnia kilkadziesiąt minut później brązowy medal w konkursie skoków w jeździectwie wywalczył Adam Królikiewicz na koniu Picador.

Do tej pory w 23 letnich i 24 zimowych igrzyskach olimpijskich wystąpiło łącznie 3012 polskich sportowców. Nasi zawodnicy zdobyli 321 medali: 79 złotych, 96 srebrnych i 146 brązowych.

W uznaniu zasług i wyjątkowego znaczenia występów polskich sportowców na igrzyskach olimpijskich w 100-lecie zdobycia pierwszego medalu olimpijskiego Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ogłosił rok 2024 Rokiem Polskich Olimpijczyków.

Witold Gombrowicz (1904 – 1969) – jeden z najwybitniejszych polskich pisarzy XX wieku w tym roku skończyłby 120 lat. Jego twórczość cechują: głęboka analiza psychologiczna człowieka jako uwikłanego w spuściznę kultury i w innych ludzi, analiza tożsamości jednostki w interakcji z innymi, problemu niedojrzałości i młodości, ról klasowych, a także poczucie absurdu, obrazoburstwo względem przyjmowanych przez społeczeństwo tradycyjnych wartości, antynacjonalizm i krytyka romantyzmu. Te elementy przeplatały się w jego najważniejszych utworach: powieściach „Ferdynand” (1937), „Trans-Atlantyk” (1953), „Pornografia” (1960) i „Kosmos” (1965), oraz dramatach, m.in. „Iwona, księżniczka Burgunda” (1938) oraz „Ślub” (1953). Ważną częścią jego twórczości był prowadzony w latach 1953–1969 „Dziennik”.

Czesław Miłosz (1911 – 2004) – poeta, prozaik, eseista, historyk literatury, tłumacz, dyplomata. Laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1980 roku. W 20. rocznicę śmierci poety senatorowie przypominają, że „Czesław Miłosz był świadkiem największych wydarzeń minionego stulecia: od pól bitewnych pierwszej wojny światowej, poprzez rosyjską rewolucję, odzyskanie przez Polskę niepodległości, społeczne i narodowościowe problemy II RP, czas spełnionej Apokalipsy i piekła, którym stały się ulice okupowanej Warszawy, Holokaust i starcie 2 totalitaryzmów, doświadczenie emigranta w świecie podzielonym żelazną kurtyną, aż do upadku sowieckiego imperium i budowę demokracji.”. Do najważniejszych dzieł Miłosza należą: „Traktat moralny”, „Traktat poetycki”, „Zniewolony umysł”, „Zdobycie władzy”, „Dolina Issy”, „Ziemia Ulro” oraz „Historia literatury polskiej”.

Władysław Zamoyski hrabia herbu Jelita – polski działacz społeczny, fundator Zakładów Kórnickich, członek założyciel Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Krakowie.

Senatorowie postanowili też ogłosić rok 2024 rokiem Edukacji Ekonomicznej. Decyzja ta związana jest z przypadającą na ten rok setną rocznicą reform gospodarczych Władysława Grabskiego, powstania polskiego złotego, utworzenia Banku Polskiego i Banku Gospodarstwa Krajowego oraz wydania książki Janusza Korczaka „Bankructwo Małego Dżeka” – jednej z najważniejszych książek w zakresie praktycznej i powszechnej edukacji ekonomicznej, jaką napisano w Polsce.